

Yatırıma belirsizlik engeli

Enerji sektöründe verilen teşvikler yerli üretimi artıramadı. İthalat arttı. **TEPAV**'a göre yatırım artışı için öngörülebilir politika ortamı şart

PELİN ÜNKER

Yüksek cari açık vererek büyüeyebilen Türkiye'de enerji ithalatı en önemli ekonomik sorunların başında geliyor. Cari açığın önemli bir kısmı enerji sektörü kaynaklı olarak gerçekleşirken, Türkiye bu sorunu gidermek için kömür ağırlıklı yerli kaynaklara yönelse de ithalat artışının önüne geçemiyor.

Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı'nın (TEPAV) enerji üretim tesisine sahip 70 sektör temsilcisi ile görüşerek hazırladığı Enerji Yatırımları Anketi'ne göre mevcut teşvik mekanizmaları enerji yatırımlarının artmasına yetmiyor. Şirketlerin daha fazla yatırım yapmak için öncelikli olarak, kamu teşvikleri ve politikalarına ilişkin daha öngörülebilir bir yatırım ortamına ihtiyacı var.

10 yıl gerideyiz

Kısa vadeli ve sık sık değişikliğe uğrayan politikalar ve özellikle kamu desteği alanındaki belirsizlikler, yatırımların geri dönme süresini belirsiz hale getirerek, özellikle küçük ölçekli firmaların yenilenebilir enerji alanında yatırımdan uzaklaştırıyor.

TEPAV, ekonomideki kırılganlığın önüne geçmek için yerli ve ucuz olan yenilenebilir enerjiye öncelik veren bir enerji politikasına ihtiyaç olduğuna dikkat çekiyor. Yerli yenilenebilir teknolojilerin gelişmesine verilecek destek, cari açık kaynaklı kırılganlığı azaltıp Türkiye'nin orta gelir tuzağını

Firmaların yenilenebilir enerji yatırımlarında etkili olan faktörler (%)

Yatırım kararını etkileyen risk faktörleri (%)

Kaynak: **TEPAV** Enerji Yatırımları Anketi

aşmasına yardımcı olabilir.

Raporu hazırlayanlardan **TEPAV** Program Yöneticisi Bengisu Özenc, "Yenilenebilir enerji ekonomik ve çevresel faydalarının yanı sıra Türkiye'nin itibarını artıracak bir şey. Türkiye'de kamu, dünyadaki gelişmeleri 10 yıl geriden takip ediyor. Yatırım alanını açsa cari açık ve orta gelir tuzağını

aşacak bir imkana kavuşabilir. Kamunun enerji ve sanayi stratejisini yeniden oluşturması gerekir. Bürokratik engelleri ortadan kaldırsın yeter" dedi.

Kömüre teşvik

IMF'nin kömürün hava kirliliği ve sağlık gibi dışsal maliyetlerinin de hesaba kattığı çalışmasında Türkiye'nin yıl-

Finansal zorluk

Şirketler, yatırımlarda kısa-orta vadede özellikle kömür ve doğal gaz yatırımlarında finansal zorluk bekliyor. Katılımcıların yüzde 75'i kömür, yüzde 71.4'ü ise doğal gaz yatırımlarında finansal zorlukla karşılaşacaklarını düşünüyor. Kömür konusundaki bu kötümserlik, yenilenebilir enerji konusunda yerini iyimserliğe bırakıyor. Özellikle orta ölçekli yatırımcılar, yüzde 53 oranında yenilenebilir enerji finansmanı konusunda geleceğe daha umutlu bakıyor.

lık 31.2 milyar dolarlık (GSYH'nin yüzde 3.8'i) kömür teşviki verdiği hesaplanıyor. Bu rakam, GSYH'nin yüzde 3.8'ini oluşturuyor. Türkiye, 2013-2015 arasında yüzde 25 artışla fosil yakıt teşviklerini oran olarak en çok artıran ilk 20 ülke arasında. Toplam enerji arzı içinde kömürün payı yüzde 27.

TEPAV'ın araştırması, teşvikler artsa da 1980-2014 arasında kömür arzı içinde ithalatın payının yüzde 8'den yüzde 55'e tırmandığını gösteriyor. Yatırımcıların ithal kömüre yönelmesindeki en önemli neden ise yerli kömürün enerji içeriğinin benzer maliyetlere sahip Hindistan, Kanada gibi ülkelere daha düşük olması.

